

คำแนะนำกรมอนามัยด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม
สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
เรื่อง การป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ในโรงเรียน ศูนย์เด็กเล็ก และชุมชน

เตือนภัยสุขภาพประเด็นโรคไข้เลือดออกในโรงเรียน ศูนย์เด็กเล็ก และชุมชน

การรายงานสถานการณ์โรคไข้เลือดออกของกรมควบคุมโรค ณ วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑ พบว่ามีจำนวนผู้ป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกสะสมรวม ๒๘,๗๓๒ ราย เสียชีวิต จำนวน ๓๗ ราย คิดเป็นอัตราป่วย ๔๓.๖๕ ต่อแสนประชากร และอัตราป่วยตายร้อยละ ๐.๑๓ ซึ่งพบจำนวนผู้ป่วยเพิ่มขึ้น ๑.๓๔ เท่าเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันในปี ๒๕๖๐ โดยกลุ่มเสี่ยงที่สำคัญได้แก่ กลุ่มนักเรียน นักศึกษา ที่อยู่ระหว่างกลุ่มอายุ ๑๕ - ๒๔ ปี (ประมาณร้อยละ ๒๕.๕๘) และคาดการณ์ว่าจะมีผู้ป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกทั้งหมดในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวนมากถึง ๘๑,๐๐๐ ราย

แนวทางการดำเนินงาน

๑. ควรมีการคัดกรองหรือเฝ้าระวังในกลุ่มเด็กนักเรียน และเด็กเล็ก หากพบว่ามีคนไข้ที่ไข้เฉียบพลันและสูงลอยเกินกว่า ๒ วัน อ่อนเพลีย อาจมีอาการผื่น หน้าแดง หรือคลื่นไส้ อาจเจียน ปวดท้อง ต้องรีบส่งตัวไปรับการตรวจวินิจฉัยและรักษาที่โรงพยาบาล และแจ้งสถานพยาบาลของรัฐหรือสำนักงานสาธารณสุขที่อยู่ใกล้สถานศึกษาทันที
๒. หากพบว่ามีเด็กนักเรียน/เด็กเล็ก/บุคลากรของโรงเรียนหรือศูนย์เด็กเล็กป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเร่งทำลายตัวแก่ยุงลายบริเวณโดยรอบระยะ ๑๐๐ เมตร พร้อมทั้งรณรงค์ให้นักเรียนและประชาชนทุกครัวเรือนจัดเก็บเศษภาชนะรอบชุมชน เพื่อไม่ให้เป็นที่เพาะพันธุ์ยุงลายต่อไป
๓. ควรมีการป้องกันไม่ให้ยุงกัดเด็กเล็กในช่วงเวลาตอนกลางวันตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กนอกระบบของกรมอนามัย เช่น การติดมุ้งลวดในอาคารนอน การดูแลรักษามุ้งลวดให้อยู่ในสภาพดีอยู่เสมอ เป็นต้น
๔. ดำเนินการสำรวจและทำลายแหล่งน้ำขัง โดยคว่ำหรือกำจัดเศษภาชนะที่ไม่ได้ใช้งานและมีน้ำขัง เช่น เศษขยะพลาสติก โฟม เศษกระถาง ยางรถยนต์ ฯลฯ
๕. ขัดล้าง ทำความสะอาด เปลี่ยนถ่ายน้ำ และใส่ทรายกำจัดลูกน้ำในทุกภาชนะ
๖. จัดกิจกรรม Big Cleaning Day ในโรงเรียน ศูนย์เด็กเล็ก และชุมชน เพื่อให้ความรู้และฝึกปฏิบัติด้านการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย อย่างน้อยภาคเรียนละ ๒ ครั้ง
๗. ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดให้แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายเป็นเหตุรำคาญ และแต่งตั้งเจ้าพนักงานสาธารณสุขเพิ่มเติม ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๕ กรณีที่เจ้าพนักงานสาธารณสุขหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจพบแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในที่หรือทางสาธารณะ สามารถดำเนินการได้ทันที หากทราบว่าแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายนั้นเกิดจากการกระทำของบุคคลใดให้ออกคำสั่งให้แก้ไขเหตุรำคาญตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ สั่งให้บุคคลดังกล่าวปรับปรุงแก้ไขตามระยะเวลาที่กำหนด ถ้าไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถดำเนินการลงโทษตามบทบัญญัติมาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่หากไม่พบผู้ก่อเหตุรำคาญให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์นั้นได้ เช่น การถม ระบายน้ำ ทิ้ง คว่ำ หรือใส่สารเคมีกำจัดลูกน้ำแล้วแต่กรณีที่เหมาะสม ส่วนกรณีที่เป็นอาคารรกร้างว่างเปล่าหรือก่อสร้างไม่เสร็จ โดยไม่ปรากฏเจ้าของชัดเจนและเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้ราชการส่วนท้องถิ่นดำเนินการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายนั้นได้ตามแนวทางการปฏิบัติ เรื่อง การควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข และแนวทางการรกร้างข้อกำหนดของท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย